

סקירה כללית

תוכן העניינים

מצב תחום המחסה בעזה - עדכון.....	3
משבר חשמל כרוני בעזה: משכן של הפסקות החשמל המתגלגלות עלה מ־12 ל־20 שעות ביום.....	4
שפעת העופות ברצועת עזה.....	7
ביצועי כוח המשימה לענייני הגנה במחצית הראשונה של 2015.....	9
מיקוד במגדר במענה ההומניטרי לשנת 2015 בשטח הפלסטיני הכבוש.....	11
המשבר הכספי באונר"א מעורר דאגות בדבר קיימות התוכניות החינוכיות.....	13
שני פלסטינים, אב ובנו, נהרגו ממעשה אלימות שעל פי חשד ביצעו מתנחלים.....	14

שני הרוגים במתקפה שעל פי חשדות ביצעו מתנחלים בכפר בגדה המערבית

החודש סוקר גיליון המעקב ההומניטרי את התופעה ארוכת השנים של אלימות מתנחלים. על פי החשד, ב־31 ביולי הציתו מתנחלים רכוש פלסטיני בפעם ה־16 מאז תחילת 2015. בשריפה, בכפר דומא שבנפת שכם, נספו תינוק בן שנה וחצי ואביו, והאם וילד נוסף נפצעו אנושות. בתדרוך החודשי שלו למועצת הביטחון, הדגיש תת־מזכ"ל האו"ם לעניינים מדיניים כי המתקפה בדומא, בדומה לתקריות קודמות רבות, לרבות מתקפות נגד מתנחלים, "התרחשה על רקע היעדר כרוני של

אכיפת חוק מספקת בגדה המערבית. אלימות כזו מתאפשרת בשל הסביבה שיוצרת המדיניות הישראלית בת עשרות השנים, של פעילויות התנחלות בלתי חוקיות."

כן נצפתה בגדה המערבית הסלמה משמעותית בהריסת בתי פלסטינים בשטח C על ידי הרשויות הישראליות, בנימוק של היעדר היתרי בנייה. ב־17 באוגוסט בלבד נהרסו

דגשים מרכזיים

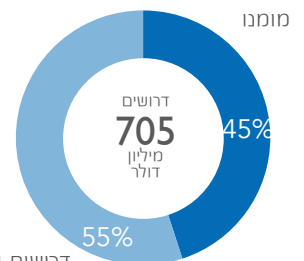
- שני הרוגים פלסטינים בהצתה שעל פי חשדות ביצעו מתנחלים בכפר פלסטיני בגדה המערבית.
- שנה לאחר תום מעשי האיבה בעזה בשנת 2014, קיבלו לבסוף המשפחות הנפגעות גישה לחומרי הבניין הדרושים לשיקום בתיהן.
- ארגון המזון והחקלאות של האו"ם נותן מענה להתפרצות חדשה של שפעת העופות בעזה.

נתונים לחודש אוגוסט 2015

7	אזרחים פלסטינים שנהרגו (כתוצאה ישירה של הסכסוך)
139	אזרחים פלסטינים שנפצעו (כתוצאה ישירה של הסכסוך)
22	מבנים שנהרסו בגדה המערבית
22	בני אדם שנעקרו בגדה המערבית

תוכנית המענה האסטרטגית 2015

705	מיליון דרושים (דולר ארה"ב)
45%	מומנו

דרישות שלא נענו

22 מבנים בארבע קהילות בדואיות בכריפריה הירושלמית, הריסות שגרמו לעקירתם של 78 פלסטינים, בהם 49 ילדים. הייתה זו העקירה הגדולה ביותר ביום אחד זה כמעט שלוש שנים. תושבים אלה הם חלק מ-46 קהילות במרכז הגדה המערבית שנשקפת להן סכנה של העברה בכפייה בשל תוכנית "העברה" שמקדמות הרשויות הישראליות. אם תיושם, תהווה תוכנית זו העברה בכפייה וגירוש כפוי, ותפר את מחויבותיה של ישראל, ככוח הכובש, מתוקף המשפט ההומניטרי ומשפט זכויות האדם. בהצהרה שמסר ציין המתאם ההומניטרי, רוברט פייפר, כי "ההשלכות האסטרטגיות של הריסות אלה ברורות... תוכנית העברה... תסלק למעשה נוכחות פלסטינית ממיזם ההתנחלות המתוכנן E1 ומסביבתו, [מיזם] שהקהילה ההומניטרית מתנגדת לו זה מכבר משום שהוא מהווה מכשול למימוש פיתרון שתי המדינות והפרה של המשפט הבינלאומי." (דיווח מפורט על ההריסות יובא בגיליון ספטמבר של המעקב ההומניטרי).

החודש מלאה גם שנה להפסקת האש שסיימה את 50 ימי מעשי האיבה בעזה; לציון האירוע, ב-25 באוגוסט עמד המתאם ההומניטרי בעזה בראש ביקור בעזה, שבו השתתפו אנשי ארגון הגג של גופי הסיוע בשטח הפלסטיני הכבוש וגופי תקשורת נבחרים. הפסקת האש החזיקה מעמד ברובה, והביאה לירידה דרמטית בעימותים ובנפגעים אזרחים, אך כ-100 אלף בני האדם שאיבדו את בתיהם במעשי האיבה עדיין עקורים וחיים בתנאים לא ודאיים ובלתי בטוחים.

ובנימה חיובית, ביולי נפתחה "ההעברה לצורכי מגורים" במנגנון לשיקום עזה, וניתנה למשפחות שנפגעו גישה לחומרים הדרושים לשיקום בתיהן שנהרסו כליל. בנוסף על כך, תרגיל של רישום מחדש והכנת פרופיל פגיעות, שהושק ב-19 באוגוסט, יטפל טוב יותר בצרכים ההומניטריים של עקורים. מעודדת גם ההודעה כי סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם (אונר"א) הצליחה להשיג את המימון הדרוש למנוע את הפסקת פעילותה של תוכנית החינוך שלה, שבמסגרתה מתחנכים 500 אלף תלמידים בחמשת תחומי הפעילות של הסוכנות: הראשונים להתחיל את שנת הלימודים כמתוכנן, ב-24 באוגוסט, היו ילדים מעזה ומהגדה המערבית. מספר חלקים נוספים בגיליון הנוכחי של המעקב ההומניטרי מדגישים בעיות מתמשכות ומתהוות בעזה, לרבות בעיית החשמל הכרונית, הממשיכה לשבש קשות מתן שירותים בסיסיים, והתפרצות חדשה של שפעת העופות, שבחודשים האחרונים סברו שנכלמה.

תת־מזכ"ל האו"ם חתם את התדרוך שלו למועצת הביטחון באזהרה כי "התקריות האלימות החוזרות ונשנות וההקצנה בגדה המערבית הכבושה, לרבות ירושלים המזרחית, ובעזה מאיימות לערער עוד יותר סביבה מתוחה מלכתחילה. לתקריות מכנה משותף: הן התוצר הבלתי נמנע של הכשל לבחור את הבחירות הקשות הדרושות ליישב סכסוך זה. הן ההשלכות של הכשל להעניק קדימות למאמצים להשיג עתיד משותף, שיושתת על אמון ולא על כחד. זו מציאות שכבר איננו יכולים לקבל."

החודש מלאה שנה להפסקת
האש שסיימה את 50 ימי מעשי
האיבה בעזה

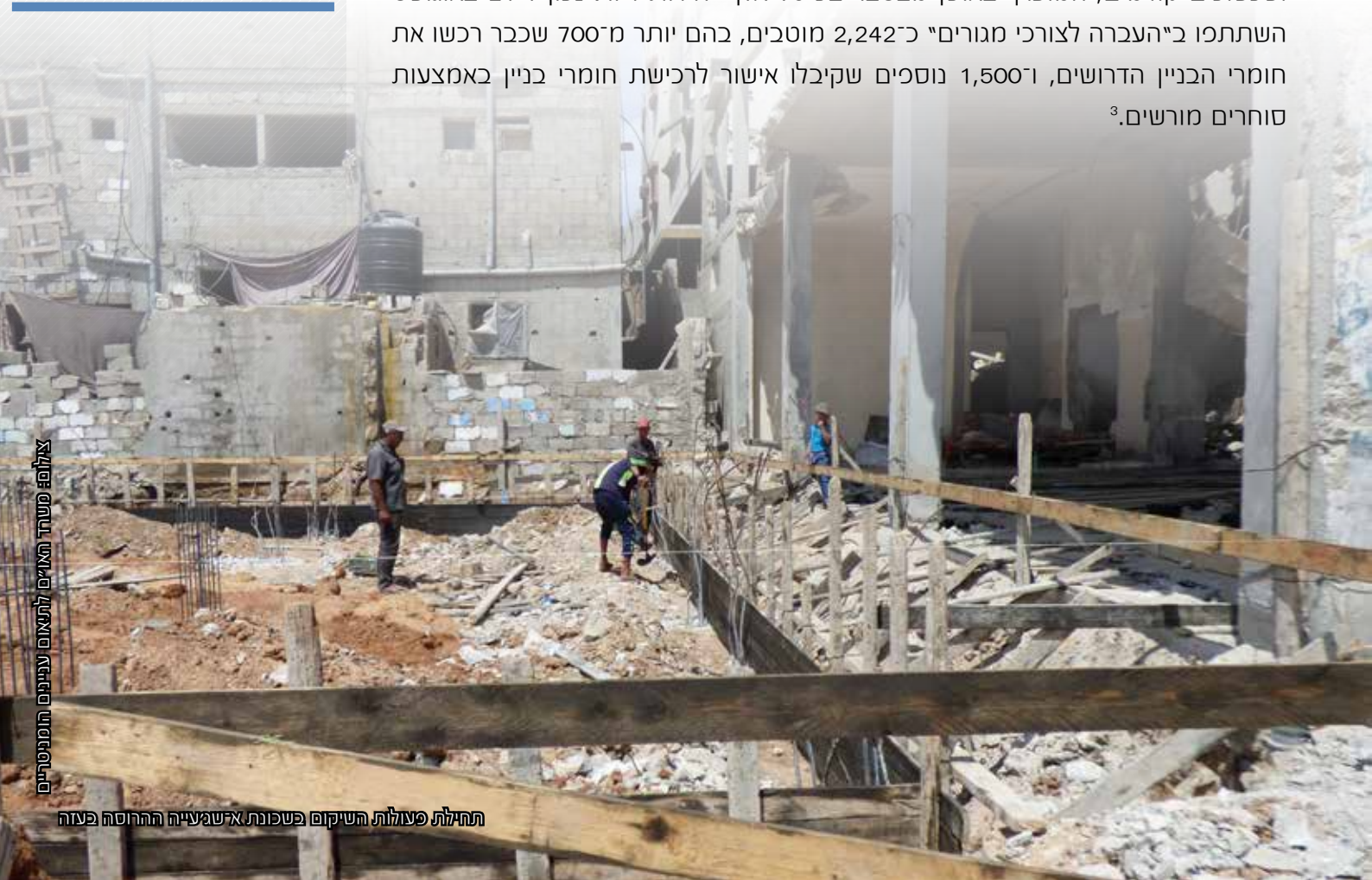

חומרי הבניין הדרושים לתיקון הנזק העצום שנגרם במעשי האיבה ב־2014 הוכנסו לרצועה מאז אוקטובר 2014 במסגרת המנגנון לשיקום עזה. עד כה קיבלו 90 אלף משקי בית גישה לחומרי בניין, בהליך המכונה "ההעברה לצורכי מגורים", הכולל מרכיבים של הגשה, טיפול ואימות.¹ על פי העדכון האחרון של כוח המשימה לענייני מחסה, במעשי האיבה בשנת 2014, ליותר מ־157 אלף יחידות דיור נגרמו נזקים כלשהם, הנעים מקלים עד קשים.²

בנוסף מעריך כוח המשימה לענייני מחסה כי כ־12,580 בתים נהרסו כליל במעשי האיבה ב־2014. "ההעברה לצורכי תיקון מחסה" צברה אמנם תנופה, אך עם חלוף השנה הראשונה מאז תחילת מעשי האיבה לא שוקם וולו בית אחד שנהרס כליל, ועל פי הערכות 100 אלף עקורים עדיין מחוסרי דיור. הסיבות העיקריות לכך כוללות את ההגבלות הממושכות שישראל מטילה על יבוא חומרי בניין המוגדרים כ"פריטים בעלי שימוש כפולי"; הקצב האיטי של תשלום הכספים שמדינות חברות התחייבו לשלם עבור שיקום; ואי־יכולתה של ממשלת ההסכמה הלאומית הפלסטינית ליטול לידיה את תחומי השלטון השונים ברצועה, בשל הפילוג הממושך מבית. בקצב ההתקדמות הנוכחי יידרשו שנים לטיפול בצורכי השיקום והתיקון הנרחבים, והדבר רק יוסיף לתסכול האוכלוסייה לאחר שנים של הגבלות תנועה ועוני ואבטלה גואים.

פתיחת "ההעברה לצורכי מגורים" במנגנון לשיקום עזה, בחודש יולי, נתנה למוטבים בעזה גישה לחומרים הדרושים לשיקום בתים שנהרסו כליל. "ההעברה לצורכי מגורים" תתיר גם בנייה של דיור חדש, שהוא הכרחי למתן מענה לגרעון בדיור כתוצאה של גידול טבעי וסכסוכים קודמים, המוערך באופן מצטבר בכ־70 אלף יחידות דיור. נכון ל־21 באוגוסט השתתפו ב"העברה לצורכי מגורים" כ־2,242 מוטבים, בהם יותר מ־700 שכבר רכשו את חומרי הבניין הדרושים, ו־1,500 נוספים שקיבלו אישור לרכישת חומרי בניין באמצעות סוחרים מורשים.³

"ההעברה לצורכי מגורים" נתנה למוטבים בעזה גישה לחומרים לשיקום בתים שנהרסו כליל במעשי האיבה ב־2014.

החל תהליך הכנת פרוכיל של עקורים כנימיים

כאמצעי נוסף לטיפול בפגיעותם של עקורים החל ב־19 באוגוסט תרגיל הרישום מחדש והכנת פרוכיל הפגיעות של עקורים. מדובר ביוזמה משותפת בתיאום קבוצת העבודה לענייני עקורים,⁴ לצורך רישום מחדש כל העקורים שאיבדו את כתייהם במעשי האיבה ב־2014 ואומדן משופר של צורכיהם ההומניטריים.

בשיא הסכסוך נעקרו זמנית כמעט 500 אלף בני אדם (28% מהאוכלוסייה) שכ־100 אלף מביניהם נותרו עקורים. במהלך מעשי האיבה ביצעו אונר"א והמשרד לעניינים חברתיים בעזה רישום ראשוני של עקורים. אלא שבעקבות הפסקת האש ב־26 באוגוסט 2014 לא בוצע תהליך מאורגן של רישום מחדש, בשל המספר הגדול של בני אדם שעזבו בבת־אחת את המחסים, באופן שפגע ביכולתם של גופים הומניטריים לאמוד את הצרכים, תנאי המחיה, תחומי הפגיעות והצרכים הספציפיים של עקורים בעזה.

תרגיל העקורים נועד לטפל כפער זה, באמצעות סקירה כללית מקפת של צורכי העקורים, מיקומם ומקומות מגוריהם העדכניים. התרגיל מתבצע תוך שיתוף פעולה הדוק עם הרשויות והעיריות הרלבנטיות, וכן עם העקורים עצמם. הארגונים השותפים העיקריים ביישום התרגיל כוללים ארגונים מקומיים ובינלאומיים לא ממשלתיים, סוכנויות או"ם ורשויות מקומיות. תרגיל הכנת הפרוכיל נפתח בנפת רפיח, לאחר תקופת הכנסה לפעולה שבמהלכה נבדק השאלון בשטח ותוקן בהתאם, ואנשי השטח קיבלו הכשרה. כ־250 אנשי שטח יוצבו בכל חמש הנפות בעזה. שלב איסוף הנתונים מתוכנן להימשך בין שמונה לעשרה שבועות, במטרה לסקור כ־18 אלף משפחות עקורות ברחבי עזה ברמת משק הבית.

היוזמה החדשה להכנת פרוכיל עקורים תכלול רישום מחדש של כל העקורים שאיבדו את כתייהם במעשי האיבה של 2014, לצורך אומדן משופר של צורכיהם ההומניטריים.

משבר חשמל כרוני בעזה: משכן של הפסקות החשמל המתגלגלות עלה מ־12 ל־20 שעות ביום

הפגיעה קשה במיוחד בשירותי הבריאות, המים והתברואה

כמה התפתחויות במהלך חודש יולי הדגישו את חומרת משבר החשמל ברצועת עזה. ב־1 ביולי פסקה כמעט לחלוטין אספקת החשמל לנפת רפיח הדרומית, שבה מתגוררים כ־220 אלף בני אדם, כשכל שלושת קווי ההזנה המצריים המספקים חשמל לדרום עזה נותקו, על פי דיווחים לאחר שניזוקו בשל מבצעים צבאיים בצפון סיני. הקווים תוקנו ב־7 ביולי, אך המצב ברפיח נותר לא יציב בשל הפסקות חשמל תכופות ותנדודות באספקת החשמל. ב־20 ביולי נותקו גם שני קווי הזנה ישראליים המספקים חשמל לעיר עזה ולחיאן יונס. קווים אלה תוקנו ב־22 ביולי. באירוע נוסף, ב־20 ביולי, נאלצה תחנת הכוח היחידה של עזה להשבית את פעילותה בשל מחסור בדלק, צעד שיצר הפסקות חשמל מתגלגלות בנות עד 18 שעות ביום ברחבי עזה. אספקת הדלק התחדשה ב־29 ביולי והתחנה שבה לפעולה חלקית. עם זאת, בשל הביקוש הגבוה לחשמל בחודשי הקיץ והעלייה בזליגת החשמל מהרשת, הפסקות החשמל היוזמות עדיין ארוכות ממשכיהן הרגילים, שהם 12 ו־16 שעות ביום.

הגירעון העכשווי בחשמל בעזה, שהחל בתקיפה האווירית הישראלית על תחנת הכוח של עזה ביוני 2006, ממשיך לשבש באופן קשה מתן שירותים בסיסיים ופוגע במקורות מחייה

ובתנאי חיים פגיעים ממילא. לעזה שלושה מקורות חשמל: תחנת הכוח של עזה, הפועלת במחצית או כחות מקיבולתה (60 מתוך 120 מגוואט פוטנציאליים); וחשמל הנרכש מישראל (120 מגוואט) וממצרים (28 מגוואט) באמצעות 13 קווי הזנה הנמתחים מעבר לגבול. יחד, מקורות אלה מסוגלים לתת מענה לכחות מ-45% מהביקוש לחשמל, המוערך ב-470 מגוואט. בשנים האחרונות נפגעה אספקת החשמל משמעותית בשל גורמים שונים, בהם היעדר מימון לרכישת דלק עבור תחנת הכוח; פגיעתם של הנזקים, שלא תוקנו, שגרמו מתקפות ישראליות על תחנת הכוח ועל רשת החשמל; היעדר שדרוג של רשת החשמל; והליקויים והתקלות החוזרים ונשנים בקווי ההזנה הישראליים והמצריים.

צילום: משרד האו"ם לתאום עניינים הומניטריים

תחנת הכוח של עזה, יולי 2015

לדברי חברת החשמל העזתית (GEDCO), בחודשי שיא הקיץ עלול הביקוש לעלות ליותר מ-500 מגוואט. אלא שבימים רבים בחודש יולי סופקו לעזה רק 100-150 מגוואט, 20%-30% מהביקוש. בשל כך, התארכו הפסקות החשמל ברחבי עזה מ-12 ל-20 שעות ביום. אף ש-13 קווי ההזנה ממשיכים לתפקד באופן יציב יחסית, פעולת תחנת הכוח נפגעה משמעותית בשנים האחרונות בשל המחלוקות המתמשכות בין הפלסטיניות בעזה וברמאללה בשאלת מימון הדלק; שיעור הגבייה המוגבל של חשבונות החשמל של צרכנים⁵; הרס מכלי אחסון הדלק בתקיפה ישראלית במעשי האיבה בקיץ 2014; וההגבלות שמטילה ישראל על ייבוא חלפים הכרחיים, ציוד וחומרי בניין בסיסיים.

מאז יולי 2013 העמיק משבר האנרגיה בשל היעדר דלק ברהשגה, ובשל כך פעלה תחנת הכוח של עזה במחצית מתפוקתה או שהושבתה כליל. בין 2010 ל-2013 היו הן תחנת הכוח והן ספקי שירותים בסיסיים תלויים בדלק מצרי זול שהוברח דרך מנהרות מתחת לגבול עזה עם מצרים; מאז יולי 2013 פסקו כליל פעילויות ההברחה הללו בעקבות צעדים ביטחוניים שנקטה מצרים. מאז התמודדה רשות האנרגיה, האחראית לרכישת דלק עבור תחנת הכוח של עזה וספקי השירותים, עם קשיים פיננסיים ניכרים ברכישת דלק ישראל, שמחירו פי שלושה ויותר ממחיר הדלק המצרי המסובסד.

הפסקות החשמל המתגלגלות התארכו מ-12 ל-20 שעות ביום בכל רחבי עזה.

על מנת לשמר רמה מינימלית של שירותים חיוניים, נעזרים ספקי שירותים בגנרטורים לשעת חירום. אלא שבדומה לתחנת הכוח של עזה, גם הגנרטורים מצויים בסכנת השבתה מתמדת בשל מחסור במימון, שימוש יתר וקשיים ברכישת גנרטורים נוספים וחלפים, המסווגים על ידי הרשויות הישראליות כפריטים "בעלי שימוש כפול" ולפיכך הם כפופים לשורה של הגבלות ייבוא. לפי נתוני כוח המשימה לענייני מים, תברואה והיגיינה, הקיבולת הממוצעת של גנרטורים למתקני מים וטיהור שפכים היא 110 קילו-וולט אמפר, עם שיעור צריכה של כ-1,400 ליטר לחודש לכל גנרטור, בקצב של 13 שעות שימוש. הפסקות החשמל היזומות הממושכות, המיתוספות לקשיים בהפעלת גנרטורים לשעת חירום, פגעו קשות במתן שירותים בסיסיים בכלל המגזרים.

הפגיעה בבריאות

לדברי כוח המשימה לענייני בריאות, אחסון הדלק וקיבולת הגנרטורים משתנים במידה רבה ממתקן אחד לשני. לכמה מבתי החולים הגדולים יש לעתים קרובות עתודות דלק המספיקות לפחות מחמישה ימי פעילות. כך למשל, לבית החולים שיפא יכולת לאחסן 191 אלף ליטר דלק, והוא צורך 615 ליטר בשעה. כ־30 ביולי אוחסנו בבית החולים 26 אלף ליטר דלק, כמות שבקצב הצריכה הנוכחי מספיקה ל־2.64 ימים. מנגנוני ההתמודדות השכיחים שאימצו בתי חולים ברחבי רצועת עזה כוללים דחיית ניתוחים אלקטיביים לא דחופים; הגברת הפנייה של מטופלים, במיוחד חולים במחלות כרוניות, לטיפול רפואי מחוץ לעזה; שחרור בטרם עת של מטופלים; וצמצום ו/או ביטול של שירותים משלימים, כגון ניקיון והסעדה. בנוסף על כך, לפי נתוני ארגון הבריאות העולמי, כ־300 מכשירים ומתקני ציוד רפואי בבתי חולים ניזוקו מהתנודות בזרם החשמל וכעת הם מקולקלים.

הפגיעה בתחום המים, התברואה וההיגיינה

האספקה הלא מספקת של חשמל ודלק להפעלת משאבות מים ובארות צמצמה עוד יותר את זמינותם של מים זורמים במרבית משקי הבית. צריכת המים הממוצעת מרשת המים פחתה מכ־70 ל־45 ליטר לנפש ליום. תופעה זו הגבירה את ההסתמכות על ספקי מים פרטיים, הפועלים ללא פיקוח, והנמיכה את סטנדרט ההיגיינה. גם מפעלים לטיהור מי שפכים קיצרו את מחזורי הטיפול, ובכך הגבירו את רמת הזיהום של מי שפכים מטוהרים חלקית המוזרמים אל הים. בכל רגע נתון קיימת הסכנה שמי שפכים יגאו בצנרת ויציפו

את הרחובות. בנוסף, המחסור בדלק להפעלת כלי רכב אילץ את העיריות לצמצם באופן משמעותי את איסוף האשפה, צעד שהחמיר את הסכנות לבריאות הציבור.⁶

אספקת החירום של דלק במימון הקהילה הבינלאומית, בתיאום משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, נמשכת מאז דצמבר 2013, על מנת להבטיח את פעולתם של מתקני

האספקה הלא מספקת של חשמל ודלק להפעלת משאבות מים ובארות צמצמה עוד יותר את זמינותם של מים זורמים במרבית משקי הבית.

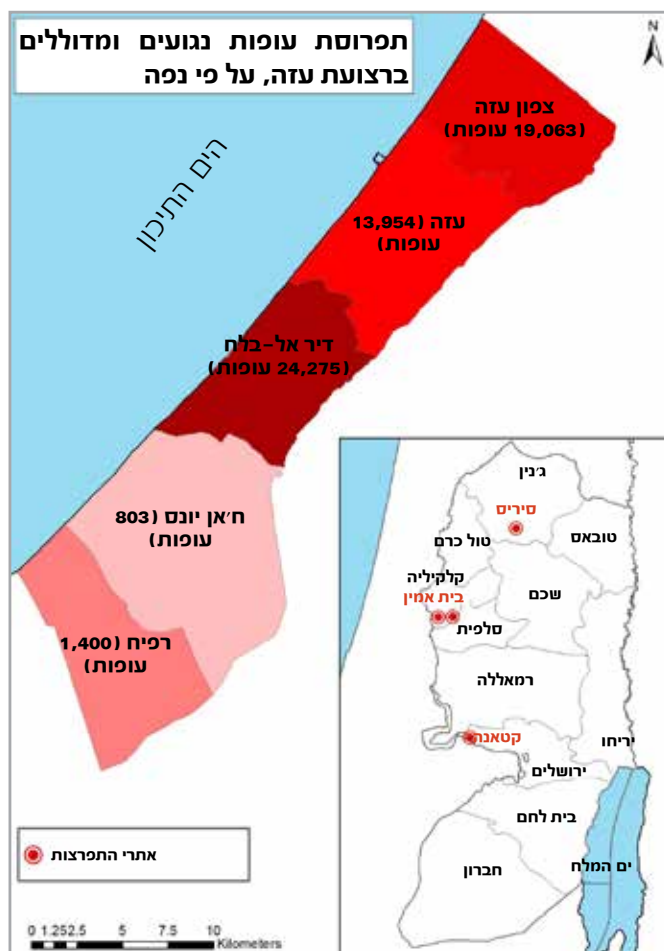
בריאות, מים, תברואה והיגיינה ומתקנים מוניציפליים חיוניים. מאז תחילת 2015 מחולקים 480 אלף ליטר בממוצע לכל המגזרים. חלוקות נוספות נדרשות באופן חריג כאשר תחנת הכוח של עזה או כל אחד מקווי החשמל חדלים לפעול, וגם בעת זעזועים בקנה מידה קטן. כתוצאה מהשבתתה של תחנת הכוח וקריסתם של קווי החשמל המצריים והישראליים ביולי 2015, שוחררו כ־130 אלף ליטר נוספים של דלק חירום למגזרי המים, התברואה וההיגיינה, הבריאות והטיפול בפסולת מוצקה. חלוקה זו הביאה את סך הדלק שחולק ביולי ל־612,125 ליטר, נתון גבוה בכ־25% מהממוצע החודשי.

שפעת העופות ברצועת עזה

שפעת העופות, שסברו כי נכלמה, התפרצה פעמים אחדות בחודשים האחרונים

מאז מרס 2015 היו ברצועת עזה 37 התפרצויות של שפעת העופות הפתוגנית (HPAI) מתת־סוג H5N1 בקרב בעלי כנף, שהצריכו "דילול" ב־52 לולים, כלומר לשמדת 66,243 עופות במסגרת נהלים סטנדרטיים לבקרת מחלות. שפעת העופות מתת־סוג H5N1 פוגעת בבעלי כנף ולעתים קרובות הנה קטלנית, מסכנת את מחיית הלולנים ומהווה סיכון משמעותי לענף הלול, ולכן למדינה כולה, בשל השלכותיה השליליות על בטיחות המזון וכלכלות הסחר. במקרים נדירים נדבקו בני אדם ב־H5N1, הדבקה שגרמה לעתים למחלה קשה ואף למוות; עם זאת, בעזה טרם זוהו מקרים שבהם נדבקו בני אדם במחלה.

מאז 2003, כששפעת H5N1 זוהתה לראשונה בבני אדם בדרום־מזרח אסיה, יישמו סוכנויות בינלאומיות וממשלות אמצעים מחמירים לכלימת המחלה ולמניעת התפשטותה. האו"ם הקים את משרד מערכת התיאום לנושא שפעת (UNSC), כדי לאמוד את מאמצייהן של המדינות החברות לבלום את המחלה במקורה. ארגון המזון והחקלאות של האו"ם קיבל על עצמו להוביל את מאמצי התיאום העולמיים, והוא מספק תמיכה לצורכי בקרה ומוכנות בצורת שירותים ואספקה ב־95 מדינות, וכן פועל בשיתוף פעולה עם בעלי ענין מרכזיים כמו ארגון הבריאות העולמי והארגון העולמי לבריאות בעלי חיים.

מאז מרס 2015 היו ברצועת עזה 37 התפרצויות של שפעת העופות

מאז סוף 2003 דווחו לארגון העולמי לבריאות בעלי חיים יותר מ-8,400 התפרצויות של שפעת העופות. ברמה האזורית נצפו התפרצויות במספר מדינות במזרח הקרוב ובצפון אפריקה, ביניהן הגדה המערבית ורצועת עזה. עם הסיכון העיקש והחמור ביותר מתמודדת מצרים, שהנגיף הפך אנדמי באוכלוסיית העופות שלה.

H5N1: סיכון לחקלאים פלסטינים?

בינואר 2015 דווח בגדה המערבית על ההתפרצות הראשונה (מאז מרס 2011) של שפעת עופות, שקטלה 17,400 עופות כלול תרנגולי הודו בכפר סיריס בצפון הגדה. אחריה דווח על שלוש התפרצויות נוספות, בין ינואר ומרס, כלולי מטילות. ארגון המזון והחקלאות של האו"ם תמך במאמצי משרד החקלאות לתת מענה, לרבות באמצעות ביקור של משלחת אומדן טכני משותפת ממרכז ניהול המשברים - בריאות בעלי חיים בגדה המערבית. מאז מרס 2015 לא דווח על התפרצויות חדשות בגדה המערבית. שיפור יכולתם של השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות לטפל במשברים דומים הכרחית לבניית עמידות ולמצע סיכונים עתידיים, במיוחד לאור מצב שפעת העופות המתהווה כעת ברצועת עזה.

המקרה הראשון מאז 2006 של שפעת עופות ברצועת עזה היה במרס 2015, כלול תרנגולות בשכונת אל-כסיב בג'באליה, שבו נמצאו כ-1,200 עופות נגועים. באפריל השמידו השירותים הווטרינריים 929 עופות נוספים, כחלק מאמצעים לבקרת מחלות בחיאן יונס ובצפון.

במרבית חודש מאי פעלו רוב הגופים העוסקים בסוגיות בריאות בעלי חיים ובריאות הציבור בהנחה כי סבב התפרצויות המחלה נבלם. אלא שנכון ל-3 באוגוסט, בחודשים מאי, יוני ויולי נצפו 36 התפרצויות נוספות ברחבי כל המחוזות ברצועת עזה. הנגיף הובחן כמעט בכל סוגי העופות, אבל בעיקר בתרנגולות מטילות ובברווזים. משמעו של הגידול המהיר במספר ההתפרצויות הוא שעל עזה מאיים עזה סיכון מוגבר לכך שנגיף H5N1 יעשה אנדמי באוכלוסיית העופות המקומית. בנוסף על הנזקים הממשיים והפוטנציאליים לענף הלול ולכלכלה הרחבה יותר, הרי שלאור שיעורי העוני והתת־תזונה הגבוהים ברצועת עזה, עופות וביצים מספקים מקור חלבון זול יחסית וחשוב, שיש להגן עליו. יכולתו של הנגיף לעבור מבעלי חיים לבני אדם ולהיפך, והעובדה שמעת לעת הוא גורם להדבקה ולמוות של בני אדם, היא סיכון נוסף המצריך הגברה נאותה של המודעות ושימוש באמצעי מנע.

מציאות זו הובילה את משרד החקלאות לבקש מארגון המזון והחקלאות של האו"ם לשלוח משלחת טכנית שנייה, שתאמוד את המצב המתהווה ברצועת עזה ותכין המלצות לשיפור המענה, וכן תקבע אילו משאבים יידרשו להבטיח כי שורת התפרצויות זו תיכלם מוקדם ככל האפשר. המשלחת - הכוללת אפידימולוג, מומחה לתקשורת סיכונים ומומחה מעבדה

בעלי לולים קטנים בעזה סכנו
מאז מרס 2015 הפסדים
כבדים בשל שפעת עופות

חלק זה נמסר על ידי כוח המשימה לענייני הגנה והוא חלק משורה של סקירות כלליות של ביצועיהם של כוחות המשימה לעומת המטרות שהוצבו בתוכנית המענה האסטרטגי.

- ביקרה בעזה בשבוע השני של חודש אוגוסט, ביקור שכלל ניהול אומדן אפידמיולוגי; הערכת חסרים וצרכים לבניית קיבולת; הבנה של תפיסות הסיכון של בעלי עניין מקומיים; קביעת התמיכה הדרושה לחיזוק המוכנות ויכולת המענה; אפשרור של משאבי שיתוף פעולה אזוריים; וזיהוי משאבים. ממצאי המשלחת וטיוטה של המלצותיה הוגשו למשרד החקלאות ולכלל הציבור ב־13 באוגוסט.

ביצועי כוח המשימה לענייני הגנה במחצית הראשונה של 2015

למרות התקדמות חיובית, היעדר מימון לכוח המשימה לענייני הגנה ממשיך להקשות על פעולתו.

במחצית הראשונה של 2015, התקדמו כוח המשימה לענייני הגנה וקבוצות המשנה שלו לקראת השגת שתי המטרות הספציפיות לכוח משימה זה:

- הגברת כיבודם של זכויות אדם והמשפט ההומניטרי הבינלאומי.
- מניעה ומיתון של ההשפעות השליליות של הפרות וכגיעות בזכויות אדם ובמשפט ההומניטרי הבינלאומי, ושל הסכסוך המזוין.

מעבר להתקדמות שהושגה באמצעות יישום מיזמים, קידמו אנשי כוח המשימה בעילות את זכויותיהן של קהילות נפגעות, בעיקר באמצעות שיפור המוכנות ותוכניות מענה למשבר; חיזוק המעקב, הדיווח והמאמצים לקידום מדיניות; והבטחה של נוכחות הגנתית נרחבת למניעת הפרות.

ברצועת עזה חוזקו יכולות המוכנות למקרי חירום בהתאם לתוכנית המגירה לשטח הפלסטיני הכבוש. אלה כוללות הקמת תוכנית פעולה לוועדות מחסה והגנה, שיופעלו במקרה חירום, וכן מסגרת לניטור מצב וכלים אחרים. בנוסף על כך מונו לכל נפה רכזי הגנה; ובמונחים של פעילויות מצילות חיים בטווח הקרוב, סוכנות כינוי המוקשים של האו"ם פינתה כשליש מ־7,000 נפלי המלחמה המזהמים את עזה לאחר מעשי האיבה בשנת 2014. כן נתנה הסוכנות מענה לכל 596 אומדני הסיכון שהגיעו מצוותי כינוי הריסות של תוכנית הפיתוח של האו"ם.

בגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, נמשכים מתן הסיוע והיעוץ המשפטיים, למרות הנהגים הישראליים המתמשכים של הריסה ותפיסה של מבנים במימון תורמים, היוצרים בקהילות הנפגעות סביבה כופה. לדברי כוח המשימה המשפטי (קבוצת עבודה של כוח המשימה לענייני הגנה), 99% ממשקי הבית שנגדם הוצאו צווי הריסה וגירוש בגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, ואשר קיבלו סיוע משפטי, מוגנים זמנית מעקירה בשל הליכים משפטיים בבית המשפט הישראלי.

סוכנות כינוי המוקשים של האו"ם פינתה כשליש מ־7,000 נפלי המלחמה המזהמים את עזה לאחר מעשי האיבה בשנת 2014.

אגודת עיישה היא ארגון נשים עזתי שהוקם ב־2009 כדי להעצים נשים בשולי החברה באמצעות העצמה כלכלית ותמיכה פסיכו־ חברתית.⁷ אגודת עיישה זיהתה את הצורך של נשים נפגעות מעשי האיבה בעזה ב־2014 בתמיכה פסיכו־ חברתית ובשירותי בריאות נפש. באמצעות מימון בסך 237,978 דולר מן הקרן ההומניטרית המשותפת,⁸ סיפק הארגון תמיכה פסיכו־ חברתית לנשים משכונות שהתנסו במתקפות ישראליות עזות ובאובדנים כבדים (בית חנון וא־שגייעיה).

המיזם תמך בכ־4,600 נשים - נשואות, גרושות, אלמנות, מי שננטשו על ידי בעליהן ונכות - תושבות השכונות בית חנון ושגייעיה, על פני שישה חודשים (נובמבר 2014 - אפריל 2015). נשים אלה חוו אובדן של בני משפחה, אובדן בתיהן ו/או ננטשו על ידי בעליהן במעשי האיבה בקיץ 2014. אימהות רבות ששכלו את ילדיהן סבלו מדיכאון במהלך המלחמה. לאובדן נלוו רגשי "אשם" על כך שכשלו מלהגן על ילדיהן בעוד הן עצמן שרדו את המלחמה.

"כפאייה" בת ה־40, אם לתשעה, ננטשה על ידי בעלה במחסה של אונר"א מייד לאחר המתקפה הישראלית ב־2014. מאז היא סובלת מהפרעת דחק פוסט־טראומטית וחווה תסמיני טראומה משמעותיים. לדבריה, "אחרי שהשתתפתי במפגשים החלטתי לתקן את ביתי שניזוק והתחלתי לחשוב איך אוכל להקים עסק קטן משלי. עבורי הפגישות האלה היו האור בקצה המנהרה; הצעד הראשון להצלת חיי וחיי משפחתי מאובדן וקיטוע. הסגל של אגודת עיישה סייע לי ליצור קשר עם המשרד לעניינים חברתיים כדי להשיג את החלק שלי בסיוע שמחלק המשרד, סיוע הרשום על שם בעלי."

המיזם פעל על פי "הגישה המשולבת להעצמה פרטנית", שאותה פיתחה אגודת עיישה אחרי המתקפה הישראלית ברצועת עזה ב־2012, כדי לתת מענה טוב יותר לצורכיהן המרובים של נשים הסובלות מתסמיני טראומה והפרעת דחק פוסט־טראומטית. הגישה משלבת תמיכה פסיכו־ חברתית עם התערבויות בתחומי הגנה והעצמה. הגישה אפשרה להגיע לאותן נשים שהיו זקוקות ביותר לתמיכה פסיכו־ חברתית והתמודדו עם מכשולים בגישה לשירותים כאלה, מסיבות כלכליות, חובות הטיפול בקרובי משפחה, נכות או זקנה. לשם כך חברה אגודת עיישה לארגונים מבוססי קהילה בקהילות הללו, כדי לזהות מוטבות. כן כלל המיזם מרפאות ניידות שאפשרו להגיע לנשים בקהילותיהן, ושילב פעילויות פנאי שהועילו גם לילדות וילדים.

מאפיין נוסף היה שילובה של מערכת הפניה לשורה של שירותים שהבטיחו את רווחתן של מוטבות, כגון סיוע הומניטרי מידי, ייעוץ משפטי וסיוע כלכלי באמצעות תוכניות של המשרד לעניינים חברתיים. ל־100 נשים שסבלו ממקרים קשים של הפרעת דחק פוסט־

טראומטית ניתן ייעוץ וטיפול של מומחים לבריאות הנפש באמצעות התוכנית העזתית לבריאות הנפש. על סמך נתונים סטטיסטיים מאומדנים שביצעה אגודת עיישה לפני הטיפול ואחריו, בששת החודשים שבהם יושם המיזם נצפה שינוי משמעותי לטובה ברווחתן הפסיכו־ חברתית של הנשים שנבחרו לטיפול.

צלום: עיישה

פגישת תמיכה פסיכו־ חברתית לנשים נפגעות, הצעת עזה

בנוסף על כך, מתן נוכחות הגנתית לקהילות חלשות ופגיעות, החשופות לאיומים כגון עקירה בכפייה ואולי אף העברה בכפייה וכן אלימות מתנחלים, הסתבר בשנים האחרונות ככלי יעיל מאוד להגנה פיסיית על קהילות כאלה; כך למשל הנוכחות ההגנתית המתואמת שהוסדרה לאחרונה בקהילה הפלסטינית סוסיא, בדרום נפת חברון, שתושביה מצויים בסכנת העברה בכפייה. מאמצי קידום המדיניות שביצע כוח המשימה עד עתה סייעו גם למנוע את הגירוש בכפייה של קהילות אלה.

היעדר מימון לכוח המשימה לענייני הגנה הוא קושי מתמשך, המסכן את יישומן המלא של כל תוכניות ההגנה המתוכננות בשטח הפלסטיני הכבוש. בתוכנית המענה האסטרטגי לשנת 2015 ביקש כוח המשימה לענייני הגנה 52 מיליון דולר, לכיסויים של 45 מיזמי הגנה המיועדים ל-1.46 מיליון בני אדם בשטח הפלסטיני הכבוש. נכון לסוף המחצית השנייה של 2015 מומנו רק 51% מבקשה זו. בניסיון לכסות מיזמים הומניטריים בלתי ממומנים הכלולים בתוכנית המענה האסטרטגי, השיקה הקרן ההומניטרית המשותפת ביוני את הקריאה הראשונה שלה להצעות. שניים מבין 26 המיזמים הלא ממומנים בעדיפות גבוהה שהומלצו על ידי כוחות המשימה הרלבנטיים, ואושרו על ידי הקרן ההומניטרית המשותפת, מטפלים בצורכי הגנה חיוניים, במימון כולל של 352,478 דולר. כוח המשימה לענייני הגנה ימשיך לפעול לקידום מימון מלא של כל המיזמים שלו.

מלבד הסוגיות הכספיות קיים גם צורך בתגבור המיקוד התפעולי והתכנון, לצד השתתפות חזקה ומשמעותית יותר של ארגונים מקומיים, ארגוני זכויות אדם ורשויות מקומיות, כפי שמעידים ממצאים של בדיקה שערך לאחרונה כוח המשימה. בכדי לטפל בסוגיות אלה, במחצית השנייה של 2015 ימקד כוח המשימה לענייני הגנה את עבודתו כדי להבטיח את תפקודן הנאות של כל קבוצות העבודה שלו, לחזק עוד יותר את יכולתן לספק ניתוח משותף, צעדים שיבטיחו כי פעולות ומענים ישלימו זה את זה, ימנעו כפילויות וייעלו את זרימת המידע ואיסוף הנתונים.

מיקוד במגדר במענה ההומניטרי לשנת 2015 בשטח הפלסטיני הכבוש

שני מיזמים למתן שירותים לניצולות אלימות מבוססת מגדר בעזה

מבין 216 המיזמים בתוכנית המענה האסטרטגי לשנת 2015, רק לגבי שמונה מיזמים מוזכר השוויון המגדרי כמטרה מרכזית (כלומר, קיבלו דירוג b על פי קוד סמני מגדר). סך התקציב המבוקש לשמונת המיזמים הללו הוא 2,417,335 דולר - סכום המייצג 0.34% מכלל התקציב המבוקש. שבעה משמונת המיזמים מתמקדים בעזה, ומיזם אחד בשטח C של הגדה המערבית. חמישה מיזמים מתמקדים בהתערבויות בתחום אלימות מבוססת מגדר; שני מיזמים מתמקדים בביטחון תזונתי ובצורכי מחייה הקשורים לנשים נכות ונשים כפריות; ומיזם אחד קשור לתיאום.

במחצית הראשונה של 2015 קיבלו שניים משמונת המיזמים מימון בסך של 679,298 דולר, סכום שכיסה 28% מהמימון הדרוש למיזמים המדורגים b בקוד סמני מגדר. המיזמים שמומנו מתמקדים במתן שירותים הנוגעים לאלימות מבוססת מגדר בעזה.

מאמר זה נמסר על ידי ארגון הנשים של האו"ם

**אחוז המיזמים ממוקדי המגדר
במימון תוכנית המענה האסטרטגי**

2011 1.4%

2012 0%

2013 0.78%

מאז 2011 מחיל השטח הפלסטיני הכבוש את קוד סמני המגדר של ועדת הקבע הבין-סוכנותית. בתוכנית המענה האסטרטגי לשנים 2014 ו-2015 נכללו שני מדדי ביצועים. המטרות שהוצבו הן כדלקמן:

- 75% ממספר המיזמים הממומנים יתמקדו במגדר; דהיינו, מיזמים המציגים ראיות לכך שיתרמו תרומה משמעותית לשוויון מגדרי,

על פי הקריטריונים שנקבעו לקבלת קוד סמן מגדר 2a, והמיזמים שפעילותם מתמקדת בשוויון מגדרי (2b).

- 2% מכלל המיזמים הממומנים מוקצים למיזמים שפעילותם מתמקדת בשוויון מגדרי, המסומנים בקוד 2b.

הביצוע בשלב הראשון היה מצוין: 59 מתוך 70 מיזמי תוכנית המענה האסטרטגי שקיבלו מימון במחצית הראשונה של 2015 מאופיינים במיקוד מגדרי (כלומר צוינו בקוד סמן מגדר 2a או 2b), נתון המייצג 84% מהמיזמים שמיישמים ארגונים שותפים הומניטריים. רק כוח משימה אחד לא עמד במטרה שנקבעה.

בכל האמור במטרה השנייה, הנתונים מראים כי רק 0.2% מכלל המימון שהתקבל מוקדש למיזמים המתעדפים שוויון מגדרי. כשמשווים נתון זה לשנים קודמות, ניכר כי למעט שנת 2011, השימוש בתוכניות ממוקדות מטרה לטיפול בפגיעויות מגדריות היה נמוך מאוד (1.4% ב-2011; 0% ב-2012; 0.78% ב-2013; וממוצע מצטבר של 0.72% לכלל המימון של תוכנית המענה האסטרטגי בשלוש שנים אלה).

ארגון הנשים של האו"ם ומשרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים עובדים בתיאום הדוק עם ארגוני נשים, ארגונים שותפים להתאחדות הבינלאומית של סוכנויות כיתוח (AIDA), סוכנויות או"ם ותורמים, כדי לטפל בפערים בתוכניות ובמימון. כמו כן, משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים עובד עם מידענים בארגון הגג של גופי הסיוע בשטח הפלסטיני הכבוש, כדי להנגיש נתונים וניתוח מעובדים על צרכים מובחני-מגדר, בדגש על ערכם של נתונים מפורקים על פי מין בדיווח על מוטבים ישירים של סיוע הומניטרי. מאמצים אלה שואפים להגדיל את הנראות של השפעתו המגדרית של המצב ההומניטרי על האוכלוסייה, ולהגביר את הבנת ערכן של תוכניות הומניטריות ממוקדות-מגדר להבטחת מתן סיוע לקבוצות שלעיתים קרובות אינן זוכות כלל לתשומת לב. תוכניות ממוקדות-מגדר מאפשרות גם להתאים סיוע חיוני לקבוצות ספציפיות, שצורכיהן אינם יכולים לקבל מענה באמצעות גישה המותאמת לצורכי הזרם המרכזי.

חלק זה נמסר על ידי אונר"א

המשבר הכספי באונר"א מעורר דאגות בדבר קיימות התוכניות החינוכיות

שנת הלימודים מתחילה כמתוכנן הודות לתרומות שהתקבלו ברגע האחרון

לנוכח משבר מימון חסר תקדים, עם גירעון תקציבי בסך 101 מיליון דולר בקרן הכללית שלה, התומכת בשירותי ליבה חיוניים ובמרבית עלויות האיוש בחמשת אזורי הפעולה שלה, ירדן, לבנון, סוריה, עזה והגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, הייתה סוכנות האו"ם לסעד ותעסוקה לפליטי פלסטין (אונר"א) קרובה לסגור או להקפיא את תוכנית הדגל שלה, התוכנית לחינוך, צעד שמשמעו היה דחיית פתיחתה של שנת הלימודים בחמש המדינות. גם תוכניות החירום של אונר"א סובלות מגירעונות גדולים ומצויות בסכנה חמורה, אך הן ממומנות באמצעות ערוצי מימון נפרדים.

החינוך הוא התוכנית הגדולה ביותר של אונר"א, ומהווה 60% מכלל תקציב הסוכנות. להקפאת התוכנית הייתה נודעת השפעה קשה: אונר"א מספקת שירותי חינוך לכ־500 אלף ילדים וילדות פלסטינים ממשפחות פליטים, וכן מקור מחייה ל־22 אלף מורים בחמשת אזורי פעולתה. סכנת דחייה איימה גם על פתיחת שנת הלימודים בשמונה בתי ספר מקצועיים ברחבי האזור, שבהם לומדים 7,000 בני נוער.

כדי למנוע את הקפאת תוכנית החינוך, הגבירה אונר"א את מאמצי גיוס המשאבים שלה בכירות מרכזיות. הנציב הכללי של אונר"א, פייר קרנבול, נסע לארבע יבשות כדי לפנות לדרגים מדיניים בכירים בבקשה שיגדילו את המימון. ב־4 באוגוסט 2015 הגיש הנציב הכללי דוח מיוחד למזכ"ל האו"ם, ובו הזהיר מפני חומרת המשבר, שאם לא יטופל ייעכב את פתיחת שנת הלימודים עבור חצי מיליון תלמידים הלומדים בכ־700 בתי ספר ושמונה מרכזי הכשרה מקצועית ברחבי המזרח התיכון. "כן כלל הדוח הצעות שיציבו את אונר"א על תשתית פיננסית יציבה יותר בעתיד, לרבות פניית בזק לשעת חירום, כנס גיוס תרומות באוקטובר במטרה להבטיח מימון לשנת 2016, ודיון בהשתתפות מדינות חברות באומות המאוחדות, שיוביל למימון ב־קיימא עבור הסוכנות. אונר"א פיתחה, תוך התייעצות עם מדינות מארחות ותורמים מרכזיים, אסטרטגיה לטווח הבינוני לתקופה שבין 2016 ל־2021, שתאפשר לה ליעל עלויות ובה בעת לספק שירותי ליבה איכותיים, ולתת מענה טוב יותר לצרכיהם הגדלים והולכים של הפליטים

החינוך הוא התוכנית הגדולה ביותר של אונר"א, ומהווה 60% מכלל התקציב של הסוכנות.

מספר מדינות תורמות נענו לפנייה הדחופה של אונר"א, ועד 18 באוגוסט צמצמו התרומות את הגירעון בקרן הכללית של אונר"א ל-78.9 מיליון דולר בסך הכול: 19 מיליון דולר מממלכת ערב הסעודית; 15 מיליון דולר מכווייט; 15 מיליון דולר מאיחוד האמירויות הערביות ו-15 מיליון דולר מארצות הברית.⁹ ב-19 באוגוסט הודיעה אונר"א כי שנת הלימודים בגדה המערבית ובצעה תיפתח כמתוכנן, ב-24 באוגוסט.

שני פלסטינים, אב ובנו, נהרגו ממעשה אלימות שעל פי חשד ביצעו מתנחלים

היעדר כרוני של מיצוי דין בשורשה של תרבות פטור מעונש

דוח עד ראייה למתקפת המתנחלים בכפר דומא

ב-31 ביולי, בסביבות השעה 2:10 לפנות בוקר, התקרב העד לביתו הבוער של שכנו. הוא ראה שני גברים רעולי פנים ניצבים מעל שני בני אדם שצרחו בעודם מוטלים על הארץ, בוערים. הגברים פנו לעבר העד, והוא נמלט מהמקום. כשחזר כעבור דקות אחדות גילה כי רעולי הפנים עזבו את המקום. הוא סייע לשני ההורים, שהיו פצועים קשה, להגיע לביתו של שכן. אחר כך נכנס לבית הבוער, מכוסה בשמיכה רטובה, הלך בכיוון שממנו נשמעו זעקותיו של ילד, מצא את הפעוט בן הארבע וחילץ אותו. האש כבר פשטה לפלג גופו התחתון של הפעוט. למרבה האסון, עלי דוואבשה, בן שנה וחצי, מת בעריסתו לפני שהספיקו להצילו.

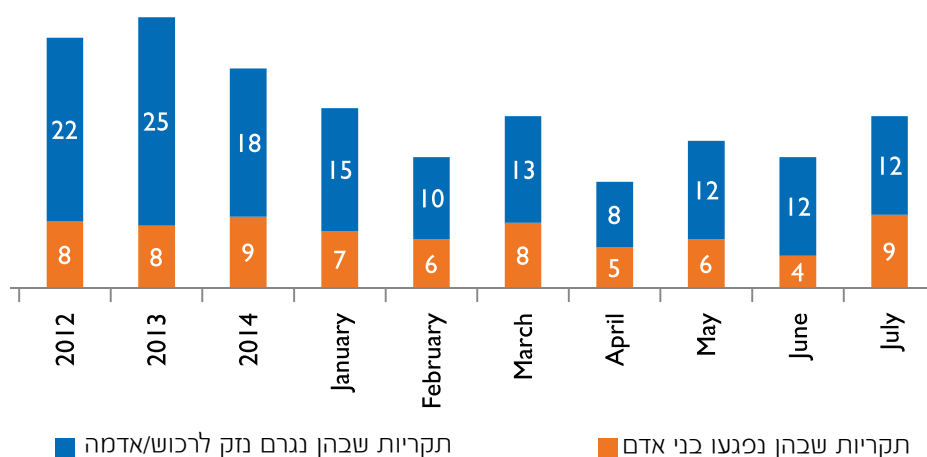
ב-31 ביוני הוצת ביתה של משפחת דוואבשה בכפר דומא שבנפת שכם, על פי החשד על ידי מתנחלים. עלי דוואבשה, בן שנה וחצי, נספה בשריפה, והוריו ואחיו בן הארבע נפצעו פצעים אנושים. על הקירות החיצוניים של הבית רוססו כתובות הנאצה "יחי המלך המשיחי וינקמה". בני המשפחה ששרדו את המתקפה נפצעו קשה והועברו על ידי הצבא הישראלי לבית חולים בישראל. האב בן ה-32 מת ב-8 באוגוסט; רעייתו עדיין במצב אנוש. מצבו של הפעוט בן הארבע יציב. אלה שני ההרוגים הראשונים במתקפות מתנחלים בשנת 2015.

"כשלים מתמשכים בטיפול יעיל בפטור מעונש בגין אלימות מתנחלים חוזרת ונשנית הובילו לעוד תקרית מחרידה, שבה קיפחו חפים מפשע את חייהם. מצב זה חייב להיפסק." מזכ"ל האו"ם באן־קי מון, יולי 2015

בכירים [ישראליים](#) ופלסטיניים וכן [בכירים באו"ם](#) גינו את ההתקפה וכינו אותה "פיגוע טרור". נשיא ישראל, ראובן ריבלין, אמר כי "כוחות אכיפת החוק ומערכת המשפט ימצאו את הרוצחים ויביאו אותם לדין".¹⁰ בעקבות המתקפה הוציא הצבא הישראלי נגד כעשרה אזרחים ישראלים, בהם קטינים, צווים מנהליים שהטילו על חלקם מעצר בית או אסרו עליהם להיכנס לגדה המערבית או לירושלים, או ליצור קשר עם בני אדם מסוימים.

ממוצע חודשי של מתקפות מתנחלים נגד פלסטינים או רכושם

כתובות הנאצה שרוססו על קירותיו החיצוניים של הבית פורשו באמצעי תקשורת רבים כאות לכך שהמתקפה בוצעה "בתגובה" על כך שהרשויות הישראליות הרסו [בהתנחלות בית אל](#) שני מבנים שנבנו על אדמה פלסטינית פרטית בלי היתר בנייה מישראל. מתנחלים מסוימים אימצו מתקפות מסוג זה, המכונה גם "תג מחיר" או "עבריינות ממניעים אידיאולוגיים", כ"אסטרטגיה" שבמסגרתה מתנחלים תוקפים פלסטינים, ולעתים את צה"ל, כגמול על מאמצייהן של הרשויות הישראליות לפרק מבנים בהתנחלויות, על מעצרים ואמצעים מנהליים אחרים הננקטים נגד מתנחלים, וכנקמה על מתקפות פלסטיניות.¹¹

ההצתה בחודש יולי הייתה המתקפה ה-16 מסוג זה בגדה המערבית מאז תחילת השנה. בסך הכול הביאו מתקפות אלה למותם של שני פלסטינים ולפציעתם של 11, בנוסף על חמש תקריות שבהן הוצתו יבולים, ציוד ואתרי דת, בין היתר. סוגים אחרים של מתקפות מתנחלים שבהן נפצעו פלסטינים או נגרם נזק לרכושם כוללים מכות, פתיחה באש ויידוי אבנים על פלסטינים ועל רכושם, מעשי ונדלזים, גניבה, והשתלטות על רכוש.

מאז תחילת השנה תיעד משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים בסך הכול 127 מתקפות שביצעו מתנחלים¹² נגד פלסטינים ורכושם ברחבי הגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית. באותה התקופה תיעד משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים (על סמך דיווחים באמצעי התקשורת הישראליים) בסך הכול 48 מתקפות של פלסטינים נגד קבוצות מתנחלים וישראלים אחרים, שבהן נהרגו שלושה בני אדם ולפחות 46 נפצעו.¹³ מאז תחילת שנת 2015 ירד הממוצע החודשי של מתקפות פלסטינים נגד קבוצות מתנחלים וישראלים אחרים ב-22%, לעומת שנת 2014 (14 לעומת 18).

רוב התקריות בשנת 2015 כללו יידוי אבנים על כלי רכב ישראלים. בנוסף על כך, בשתי תקריות דרס כלי רכב פלסטיני אזרחי ישראלים, ובמתקפה נדקר מתנחל בירושלים המזרחית. בסך הכול נפצעו במתקפות אלה 31 בני אדם. בדומה ל-2014, גם בשנת 2015 תועדו רוב המתקפות בנפת ירושלים.

עוד בדומה לשנת 2014, גם בשנת 2015 תועד המספר הגבוה ביותר של תקריות שבהן נפגעו פלסטינים בנפת חברון, ואחריה בנפת ירושלים, ואילו בשנים 2012 ו-2013 תועדו רוב הנפגעים בנפת חברון, ואחריה בנפת שכם. המספר הגדול ביותר של תקריות שבהן

ההצתה בדומא הייתה המתקפה ה-16 מסוג זה בגדה המערבית מאז תחילת השנה.

נגרם נזק לרכוש בשנת 2015 תועד בנפוח חביון ורמאללה. מאז תחילת 2015 הושחתו בסך הכול 10,358 עצי ושתילי זית פלסטיניים, על פי חשד בידי מתנחלים. בממוצע חודשי, נתון זה הוא הגבוה ביותר מאז 2010, השנה שבה החל משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים לתעד מדד זה.

התדירות של מתקפות מתנחלים משתנה בזמן ובמקום, אך הפחד שהיא יוצרת נמשך לעתים קרובות זמן רב, ופוגע בחיי היום-יום של פלסטינים. יתרה מכך, אלימות זו הובילה להשתלטות הדרגתית על אדמות ומשאבים פלסטיניים.¹⁴

הסיבה המצויה בשורשה של אלימות המתנחלים היא המדיניות הישראלית המאפשרת יישוב באופן בלתי חוקי של אזרחי ישראל בתוך שטח פלסטיני, הכבוש מאז 1967, תוך הפרה של המשפט ההומניטרי הבינלאומי, והיעדר כרוני של אכיפת חוק נאותה, שיצר תרבות של פטור מעונש.¹⁵ רוח הפטור מעונש שואבת עידוד ממאמצים רשמיים להכשיר בדיעבד את ההשתלטות של מתנחלים על אדמות.¹⁶ עד כה, 25 מתוך כמאה מאחזים, שאינם מורשים גם מתוקף החוק הישראלי, הוכשרו או מצויים בהליכי הכשר על ידי הרשויות הישראליות. נתון זה כולל את המאמצים שנעשו לאחרונה להכשיר את שני המבנים שנזכרו לעיל, שהוקמו בהתנחלות בית אל על אדמה פרטית פלסטינית, ואשר בסופו של דבר נהרסו בעקבות צו של בג"ץ הישראלי.

הכשל של ממשלת ישראל לאכוף את שלטון החוק על מתנחלים אלימים ממשיך להוות גורם לחשש רב, המודגש שוב ושוב, זה שנים, על ידי שורה של בעלי עניין מקומיים ובינלאומיים, לרבות מזכ"ל האו"ם.¹⁷ לפי נתוני "יש דין", ארגון ישראלי לזכויות האדם, הסיכויים שתלונה שמגיש פלסטיני למשטרת ישראל תוביל לפתיחה בחקירה, למשפט ולהרשעה הם פחות מ-2%.

אמצעים מיוחדים שמיישמות הרשויות הישראליות לטיפול באלימות של מתנחלים נגד פלסטינים כוללים הקמת צוות אכיפת חוק בין-משרדי ויחידה משטרתית חדשה שהוקמה ב-2013 (היחידה לפשיעה לאומנית במחוז יהודה ושומרון), האחראית לטיפול בפשיעה ממניעים אידיאולוגיים או מתקפות "תג מחיר" שמבצעים מתנחלים נגד פלסטינים. על פי דיווחים, כיום מסווגים מבצעי העבירות כמשתייכים ל"התאחדויות בלתי מותרות". עם זאת, מספר התיקים המובילים למיצוי דין כלשהו הוא זניח.¹⁸ יותר מ-90% מהתיקים שאחריהם עקב הארגון נסגרו בלא הגשת כתב אישום.¹⁹ לא זו בלבד שהשיעור הנמוך של הגשת כתבי אישום תורם לתרבות הפטור מעונש בגין אלימות מתנחלים, הוא מוליד גם אי-אמון בקרב הפלסטינים ומניא אותם מהגשת תלונות.²⁰

בדוח האחרון שלו למועצת האו"ם לזכויות אדם, הדגיש מזכ"ל האו"ם כי "היכן שיש מוכנות מצד הרשויות הישראליות לאכוף את החוק, הן יכולות לעשות זאת ביעילות". כדי להדגים זאת הדגיש מזכ"ל האו"ם את התגובה הישראלית למתקפת מתנחלים נגד כוחות צה"ל, ב-8 באפריל 2014, בעקבות הריסת כמה מבנים בהתנחלות יצהר. התגובה הישראלית כללה אימוץ מדיניות של "אפס סובלנות", ועל פי דיווחים גם כמה מעצרים, וכן הצבת כוחות ישראליים בהתנחלות יצהר, וצעדים אלה הפחיתו את התקריות של אלימות מתנחלים בכפרים סביב ההתנחלות.²¹

הסיבה בשורשה של אלימות המתנחלים היא המדיניות הישראלית המאפשרת יישוב באופן בלתי חוקי של אזרחי ישראל בתוך שטח פלסטיני, הכבוש מאז 1967

1. ראו <http://grm.report/#/>.
2. http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/shelter_cluster_factsheet_august_final
3. ראו <http://grm.report/#/Residential>
4. קבוצת עבודה זו הוקמה בעקבות בקשה של הקבוצה לתיאום בין כוחות המשימה, כדי לשפר את הדיונים הכלליים העוסקים בעקורים ולסייע בדיווח על הצרכים והחסרים במתן מענה לעקורים.
5. כמעט 70% ממשקי הבית אינם משלמים את חשבונות החשמל שלהם, בשל מצב כספי ירוד או היעדר אכיפה.
6. ראו "המחסור בדלק פוגע באיסוף האשפה", מעקב הומניטרי, מרס 2014. https://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2014_04_29_hebrew.pdf
7. מ-1996 עד 2009 פעלה "עיישה" תחת השם "התוכנית להעצמת נשים", כאגף הנשים בתוכנית הקהילתית לבריאות הנפש בעזה.
8. הקרן ההומניטרית המשותפת היא קרן המאגדת תורמים רבים, בראשות המתאם ההומניטרי ובניהול משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, מתמקדת בצרכים ובפערי המימון הקריטיים ביותר בתוכנית המענה ההומניטרית, ומספקת מענה מידי למקרי חירום בלתי צפויים.
9. תרומות אחרות התקבלו משווייץ, 5.15 מיליון דולר; נורווגיה, 2.24 מיליון דולר; שוודיה, 1.7 מיליון דולר; והרפובליקה הסלובקית, 0.05 מיליון דולר.
10. אתר משרד החוץ הישראלי, <http://mfa.gov.il/MFA/PressRoom/2015/Pages/Arson-terror-attack-in-Duma-31-Jul-2015.aspx>
11. Report of the Secretary General to the Human Rights Council, 12 February 2014, [A/HRC/25/38](http://www.unhcr.org/refugees/article/47), para. 47.
12. נתונים אלה משקפים תקריות שגרמו להרוגים, או לפצועים שנזקקו לטיפול רפואי, וכן תקריות שבהן נגרם נזק לרכוש, אך אינם כוללים תקריות במעורבות מתנחלים שכללו מניעת גישה, הסגת גבול לתוך רכוש פרטי פלסטיני, וגירוש של חקלאים מאדמותיהם באמצעי הפחדה שונים, שכולן מתרחשות בתכיפות גבוהה יותר. תקריות שבהן נפגעו בני אדם וניזוק רכוש מתועדות בתקריות שבהן נפגעו בני אדם.
13. בנוסף על כך, 17 אזרחים ישראלים נפצעו מידי פלסטינים בתקריות דקירה בישראל (בתל אביב ובירושלים המערבית), לדברי השב"כ הישראלי.
14. משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, דף נתונים, "אלימות מתנחלים בגדה המערבית", נובמבר 2011. http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_settler_violence_factsheet_october_2011_hebrew.pdf
15. שם.
16. תקציר חוות דעת שהזמין משרד ראש הממשלה מעו"ד טליה ששון בנושא מאחזים בלתי מורשים, המכונה גם "דוח ששון", 12 במרס 2005.
17. http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2014_02_25_hebrew.pdf; Report of the Secretary-General to the Human Rights Council, 12 February 2014, [A/HRC/25/38](http://www.unhcr.org/refugees/article/42-43), paras 42-43.
18. Report of the Secretary General to the Human Rights Council, 9 March 2015, [A/HRC/28/44](http://www.unhcr.org/refugees/article/50), para 50.
19. על פי הנתונים של "יש דין", 85.3% מתיקי החקירה נסגרים משום שחוקרי המטרה אינם מצליחים לאתר חשודים או למצוא די ראיות שיאפשרו את הבאתם לדין. ראו יש דין, "עקיפת חוק: כישלון אכיפת החוק על אזרחים ישראלים בגדה המערבית", מאי 2015, עמ' 23-26.
20. שם, עמ' 72-75.
21. 9 March 2015: [A/HRC/28/44](http://www.unhcr.org/refugees/article/50), para 50.

הנוסח המחייב הוא הדוח המלא בשפה האנגלית, הכולל גם טבלאות עם נתונים מפורטים על מדדי הגנה:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2014_08_28_english.pdf

לפרטים ולמידע נוספים, פנו למר יחזקאל ליין, lein@un.org או טלפון: 02 5829962